

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าวของเกษตรกร
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์” ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับการผลิตข้าวของ
เกษตรกรอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประชากรที่ศึกษาคือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2554 จำนวน 100 คน ศึกษาประชากร
ทั้งหมดจึงไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย เพื่อศึกษาแนวคิด และ
ผลงานวิจัยต่างๆ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1.2 กำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับแนวคิดในการวิจัย

2.1.3 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอมหาวิทยาลัยที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อพิจารณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 รายละเอียดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ได้แก่ เพศ อายุ
ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ประสบการณ์ การเป็นสมาชิกกลุ่ม พื้นที่ถือครองทาง
การเกษตร พื้นที่ทำนา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานช่วยทำนา จำนวนแรงงานจ้าง
ผลผลิตข้าว รายได้ขายข้าว แหล่งทุนในการผลิตข้าว

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

ตอนย่อยที่ 2.1 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว เป็นคำถามให้เลือกตอบ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดให้ 0 คะแนน

ตอนย่อยที่ 2.2 แหล่งและระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว มีคำตอบให้เลือกตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร มีคำตอบให้เลือกตอบ ปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ตามข้อกำหนดทั้งหมด 7 ด้าน ประกอบด้วย แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลิตผล การบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล เป็นคำถามแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว

ตอนย่อยที่ 4.1 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว เป็นคำถามแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale)

ตอนย่อยที่ 4.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว เป็นคำถามแบบปลายเปิด

2.3 การทดสอบเครื่องมือ

ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามมีการดำเนินการทดสอบเครื่องมือ (pre-test) เพื่อประเมินความตรงของเนื้อหา (content validity) และตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเข้าใจของภาษา ความเข้าใจตรงกันของคำถามและพิจารณาแก้ไข จากนั้นให้ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง และนำไปทดสอบกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้จำนวน 20 ราย เพื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างเรื่องที่ต้องการทราบกับคำถามที่ใช้ ความเหมาะสมของภาษา โดยนำข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ไปแก้ไขในแบบสัมภาษณ์ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธี Cronbach's Alpha โดยทดสอบในประเด็นความรู้ ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.8251 และประเด็นความ

คิดเห็นได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.8106 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จึงใช้เก็บข้อมูลในภาคสนาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีขั้นตอน จำนวน 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ได้เตรียมการในเรื่องต่อไปนี้

3.1.1 การเตรียมตัว ได้แก่ การทำความเข้าใจแบบสัมภาษณ์ สถานที่และกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวม

3.1.2 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น ดินสอ ปากกา แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ เป็นต้น

3.2 ขั้นสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

3.2.1 แนะนำตัวเอง และชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ ดำเนินการตามรายละเอียดในแบบสัมภาษณ์

3.2.3 บันทึกผลการสัมภาษณ์ ขณะดำเนินการสัมภาษณ์ข้อมูลต่างๆ มีการบันทึกผลลงในแบบสัมภาษณ์ทันที

3.3 ขั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ ปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.3.1 ทบทวนความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 กล่าวขอบคุณ เกียรติกรกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ หลังสิ้นสุดการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนน จัดทำรหัสข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking)

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว ดังนี้

ตอนย่อยที่ 2.1 ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนย่อยที่ 2.2 แหล่งและระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับตามเกณฑ์การประเมินค่า

ตอนที่ 3 การปฏิบัติตามเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ด้วยค่า ความถี่และ ร้อยละ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอ ประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับตามเกณฑ์การประเมินค่า

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับตามเกณฑ์การประเมินค่า

สำหรับระดับความคิดเห็น และระดับความรุนแรงของปัญหาของเกษตรกร เกี่ยวกับการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าว ใช้เกณฑ์การประมาณค่าระดับคะแนน 5 คะแนน เพื่อการแปลผล ซึ่งมีการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยแสดงความหมาย ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็น และความรุนแรงของ ปัญหา มากที่สุด

ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ความคิดเห็น และความรุนแรงของ ปัญหา มาก

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ความคิดเห็น และความรุนแรงของ ปัญหา ปานกลาง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ความคิดเห็น และความรุนแรงของ ปัญหา น้อย

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ความคิดเห็น และความรุนแรงของ
ปัญหา น้อยที่สุด

สำหรับความรู้ที่เกษตรกรได้รับ ใช้คะแนนที่เกษตรกรตอบถูก ซึ่งมีเกณฑ์การ
ประเมินดังนี้

จำนวนที่ตอบถูกต้อง(ข้อ)	ความหมาย
1-2 ข้อ	เกษตรกรมีความรู้่น้อยที่สุด
3-4 ข้อ	เกษตรกรมีความรู้่น้อย
5-6 ข้อ	เกษตรกรมีความรู้ปานกลาง
7-8 ข้อ	เกษตรกรมีความรู้มาก
9-10 ข้อ	เกษตรกรมีความรู้มากที่สุด

